

TALOUSARVIOALOITE 837/2006 vp

Määrärahan osoittaminen kuntien harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin

Eduskunnalle

Kuntien harkinnanvaraisilla avustuksilla voidaan reagoida kuntien taloudellisten erojen kasvuun, hillitä niitä sekä auttaa taloudellisiin vaikeuksiin joutuneita kuntia. Kuntien valtionosuuslain 13 §:n mukaan harkinnanvaraista avustusta voidaan myöntää kunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Sen arvioinnissa otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet sekä valtionosuuslain 30 §:n mukaisesta lain täytäntöönpanosta kunnille aiheutuvat erityiset taloudelliset vaikeudet.

Kuntatalouden tilanne heikkeni merkittävästi kahden edellisen vaalikauden aikana tehtyjen toimenpiteiden seurauksena. Keskeinen syy kuntatalouden heikkoon tilaan on se, että vuosina 1997—2003 ansiotulovähennysten korotusten johdosta kunnat menettivät n. 800 miljoonaa euroa verotuloja, joita ei kunnille ole kompensoitu. Kuntien menojen kasvua ei huomioitu valtionosuuksissa ja valtionosuuksien indeksitarkistukset maksettiin kunnille vain 50 prosenttisesti. Lisäksi kuntien velvoitteita vain lisättiin. Näistä toimista on kunnille aiheutunut verotulojen menetysten lisäksi n. 200—300 miljoonan euron lisävastuut.

Kunnat ovat yrittäneet tasapainottaa talouttaan monin erilaisin toimenpitein, kuten henkilöstön määrän pienennyksin, palkkaetujen leik-

kauksin sekä toimintoja rationalisoimalla. Monia kouluja on lakkautettu ja kuntien palvelutuo-
tanton on jouduttu tekemään muutoksia.

Kuntien viime vuoden tilinpäätöstietojen mukaan tilanne on kutakuinkin toisinto edellisestä vuodesta. Kuntien vuosikate ei riitä kattamaan poistoja, alijäämäisiä kuntia vuosikatteella mitaten on 139 ja kuntien velkaantuminen on jatkunut. Kuntien välinen talouskehitys on epätasais-
ta, talouden tasapaino-ongelmat keskittyvät lähinnä pieniin kuntiin. Voidaan todeta, että terveen taloudenpidon mukainen rahoitus on kunnissa ollut riittämätön erityisesti parin viime vuoden aikana.

Viime aikojen työpaikkamenetykset teollisuudessa ja irtisanomisuhat aiheuttavat myös suuria ongelmia sijaintipaikkakuntien kaupunkien ja kuntien talouksille. Sama ongelma on edelleen myös heikon talouden kunnilla. On välttämätöntä, että ns. harkinnanvaraiset rahoitusavustukset säilytetään riittävän suurina, joilla voidaan auttaa tilapäisiin rahoitusvaikeuksiin joutuneita kuntia ja kaupungeja.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2007 talousarvioon momentille 26.97.34 lisäyksenä 5 000 000 euroa kuntien harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin.

TAA 837/2006 vp — Pekka Nousiainen /kesk

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2006

Pekka Nousiainen /kesk